

Víte Šebesta KRÁLOVÉHRADECKÁ MĚSTSKÁ KANCELÁŘ V DOBĚ TŘICETILETÉ VÁLKY

Diplomová práce v rámci studijního programu N7105 Historické vědy, studijního oboru Archivnictví (NARCHIVA) na Katedře pomocných věd historických a archivnictví Filozofické fakulty Univerzity Hradec Králové, Hradec Králové 2016.

šest nečíslovaných stran v úvodu (titul, zadání práce, prohlášení, poděkování, anotace), str. 8-9 obsah, str. 10-84 text práce, str. 85-88 prameny a literatura, str. 89 seznam použitých zkratk, str. 90-104 rejstřík jmenný a místní, str. 105-113 přílohy;

Autor předložil diplomovou práci, která je zaměřena na zevrubnou analýzu poměrů v městské kanceláři a ostatních kancelářských zařízeních v Hradci Králové v období 1618-1648, resp. v 1. polovině 17. století.

První kapitola je věnována nezbytnému stručnému přehledu událostí let 1618 až 1648 ve městě, a to zejména s ohledem na jejich dopad do kancelářské praxe. Dále zde podává úvodní informaci o systému městské správy (městská rada, obecní straší, městský rychtář a císařský rychtář), včetně připomenutí role konfliktního hradeckého měšťana a pozdějšího císařského rychtáře Jana Dyringera, jehož profesní cesta by mohla být předobrazem pro slušné historické drama či příručkou moderního politického pragmatismu a kariérismu.

V dalších částech se autor věnuje postupně radním i důchodním kancelářím, písařům městských i císařských rychtářů. U jednotlivých skupin vždy pečlivě nejen personálím, ale shromažďuje i údaje o praxi a provozu kanceláří a zejména provádí rozbor produkovaných písemností, včetně např. identifikace písařských rukou.

V celé práci velmi vhodně konfrontuje především vlastní zachovalé písemnosti městské kanceláře z fondů SOA, NA a Archivu Národního muzea se zmínkami o již neexistujících písemnostech v jiných dobových pramenech a s odkazy zejména Švendovými z poč. 19. stol., který měl ke svým „obrazům“ k dispozici materiály, které se do současnosti již nedochovaly.

Největší pozornost je věnována – z pochopitelných důvodů – kanceláři radních písařů, kde se mu daří z jednotlivých drobných údajů částečně rekonstruovat systém vlastního úřadování i ukládání písemného materiálu. Identifikuje zde celkem 12 dochovaných městských knih, které podrobuje zevrubnému diplomatickému rozboru. Na základě historických pramenů vyslovuje též hypotézu o existenci dalších knih – např. knihy svědomí, obsílek, smolné knize a knize rukojemství. U radní kanceláře popisuje i písemnosti listinného, listového a mandátního typu, které zde byly vytvářeny.

Podobnou strukturu mají i kapitoly věnované kancelářským zařízením hradeckých důchodních písařů, městských i císařských rychtářů. V oblasti finančních knih vedených důchodními písaři identifikuje pro sledované období existenci urbářů (purkrechtních register), šosovních register, register půjčky a skládání peněz do depositů radních, registra vinné skládky, odvodů a vydání, mimořádného poplatku z piva a vína a některé další, vesměs nedochované knihy. Věnuje též pozornost finančním knihám ostatních úředníků, kteří měli na starosti správu městského majetku, zeměpanských berních úředníků, a registrům výběru posudného a ungelu.

Celá práce má jasnou a logickou strukturu, je napsána srozumitelným a čtivým stylem bez zjevných pravopisných prohršků. Komfort práce zvyšují i (ne vždy obvyklé) osobní a místní rejstříky.

Dvě drobné formální „oponentské“ poznámky:

V exempláři, kterou měl k dispozici oponent, mezi stranami 61 a 62 je omylem vevázán prázdný – ještě nepopsaný - list. Možná je to náznak toho, že autor se hodlá dané problematice ještě dále věnovat...

A naopak poněkud nešťastně působí některé mezititulky, které při závěrečném formátování textu zůstaly na posledních řádcích stran („utržené“ od textu, který uvozují) – srv. např. str. 50, 54, 62 a 65.

Pokud autor zpracoval předloženou práci samostatně – a já nemám důvod se domnívat, že tomu tak není – pak projevil nebývalé schopnosti podrobného diplomatického, správního a historického rozboru písemné produkce raně středových kanceláří významného městského centra, navíc ve složitém období „*inter arma...*“

To ostatně prokázal i ve spolupráci s vedoucí své diplomové práce v již publikované studii týkající se zdejších městských kanceláří před r. 1620 (srov. např. pozn. 2 na str. 10). Budou-li tyto dva tituly doplněny záhy stejně kvalitní avizovanou prací M. Vašaty o kanceláři ve druhé polovině 17. století (srv. pozn. 9 na str. 11), získá odborná veřejnost velmi zevrubnou představu o fungování (králové)hradeckých městských kancelářích v rozsahu několika staletí, což zcela jistě přispěje k dalšímu prohloubení znalostí dějin města v tomto období.

Závěr:

Práci vřele **doporučuji k obhajobě** (a případnému brzkému publikování).

V Hradci Králové dne 17. srpna 2016

PhDr. Zdeněk Zahradník, oponent